

СВОБОДА
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1102 of Act of October 3, 1917 - authorized July 21, 1918.
Address: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Розсварений світ

Упродовж останнього 20-річчя було декілька спроб об'єднати держави довкола різних центрів за принципом чи то спільної ідеології, чи спільних державних інтересів. Найбільш організовані зусилля виявив західний світ в обороні миру й безпеки, зарожених комуністичною експансією. Таким чином постали Організація Північно-Атлантичного Оборонного Пакту (НАТО) 15-ох країн атлантичного об'єднання, Багдадський пакт спершу 5-ох, потім, переназваний на Центрально-Атлантичний Пакт (СЕНТО), 4-ох держав Середнього Сходу і Південно-Східний Азійський оборонний пакт (СЕАТО) 8-ох держав обширу Індійського океану й Океанії. ЗДА вийшли у двосторонні договори з кругло 40 державами. Створено Західно-Європейську Унію з 7-ох держав і Європейську Економічну Спільноту з 6-ох держав. На американському континенті постала організація Американських Держав. Комуністичні країни об'єдналися у Варшавському пакті, підпорядкованому московському центру. У ході процесу деколонізації пробували об'єднуватися азіатсько-африканські держави на базі "нейтральності".

Але в усіх цих союзах, фронтах і блоках виникли вужі або ширші розколини. В значній мірі послабляло НАТО, заперечуючи СЕНТО, внаслідок опозиції Франції спаралізоване СЕАТО. Політичне об'єднання Західної Європи не зробило ніякого поступу. В комуністичному таборі спершу "збунтувалася" Югославія проти супрематії Москви, нині, замість одного, існують два конкуруючі центри комуністичного руху, в Москві й Пекіні. Між "нейтральними" точяться гострі суперечки. Організація Африканської Єдності стала фікцією. Латино-американський світ у стані хронічного ферменту.

Цей сумний фактичний стан дехто подас за доказ, що неможливо збудувати ані "єдиної сім'ї народів", ані наддержавної влади, і тому Об'єднані Нації не мають рації існування. Але інші — і цих більше — саме у факті атомізації політичного світу абачають конечність мати форум, на якому лідери всіх держав можуть бодай зустрітися, отже конечність існування Об'єднаних Націй — тільки в кращому вигляді.

Револьта літераторів

З письменниками і мистцями комуністичним режимам не везе. Не зважаючи на довгі десятиріччя терору, "перевиховані" по тюрмах та концтаборах і індоктринації, їх не дається загнати в казарми партійного соцреалізму, "зрівнялівки". Не лише в сателітних країнах, але й в СССР у письменницьких та мистецьких колах посилилися намагаючи вирватися з-під диктатури й "ліквідація" партійних чинників.

Характеристичним прикладом револіції літераторів у комуністичних країнах можуть бути останні події в Польщі. Загальні збори Варшавського Відділу Союзу Польських Літераторів, що об'єднує найбільше число польських письменників (початок їх відбувся 29 березня, а закінчився 7 травня), виявили повне банкрутство партійних ідеологів в ділянках літератури і мистецтва. У першій частині цих зборів виступив старий польський комуніст, учасник війни в Іспанії, Як Вика в обговоренні тих польських письменників, які й далі друкують свої твори за кордоном. Його підтримали й інші літератори, обвинувачуючи режим в забірності й безвідповідальності, і вимагаючи скасувати превентивну цензуру, як-толовну причину занепаду польської літератури. В цьому напрямку поставлено на схвалення зборів окремі резолюції, в яких висловлено також вимогу скасування кари смерті, нагліх судів і т. зв. Малевого Кримінального Кодексу, що обмежує свободу мистецької творчості.

Ситуація на зборах загострилася до такої міри, що група лівальних до режиму літераторів добилася різними хитрощами перервання зборів на цілий місяць, сподіваючись таким чином змобілізувати свої сили і не допустити до схвалення запропонованих у першій частині зборів резолюцій. Проте, всі ці заходи, включно із застрашуванням опозиції, не дали бажаного комуністам вислідку. Запропоновані комуністами контррезолюції були відкиннені 98 голосами проти 37, при 40, що здержалися. Резолюції опозиції в справі скасування кари смерті, нагліх судів і Малевого Кримінального Кодексу були прийняті великою більшістю голосів. Єдиним успіхом комуністів було те, що вони добилися зняття з-під голосування резолюції про скасування превентивної цензури і передачі цієї справи на розгляд Центрального Комітету польської КП, з тим, що він мав би вирішити її по лінії вимог опозиції.

На зборах варшавських літераторів партійне керівництво зазнало важкої невдачі. Польські письменники довели, що вони не припиняють започаткованої ними боротьби за свободу слова і думки.

З БАВАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Мюнхен. — Баварія лежить на півдні Німеччини. До 1918 р. Баварія була королівством і мала в Німецькій імперії особливі права: наприклад, були баварські дипломатичні представництва в різних країнах. Коли в листопаді 1918 р. кайзер Вільгельм II в страху перед революцією утік з Берліну до Голландії, королівська влада була скасована також і в Баварії. Однак члени династії Віттельсбахів залишилися, і їм не сталося ніякого лиха.

Родина Віттельсбахів дала Баварії визначних монархів, які, зокрема, були великими прихильниками мистецтва: музики, малювання, архітектури. Це ж у Баварії творили свої опери з королівською допомогою Рихард Вагнер, Архитектура баварської столиці — Мюнхену — належить до найкращих в Європі.

Донедавна Баварія була країною переважно хліборобською і скотарською. Ще й досі в баварських гірських околицях процвітає молочарське господарство. Однак після 1945 р. це змінилось. Тепер майже третину населення творять тут переселенці із східних тритерій Німеччини та колишні німецькі колоністи з України, Польщі, Югославії і т. д. Велику частину між ними виселеними становлять судетські німці, що жили в колишньому чеському королівстві під владою Австрії, пізніше в Чехо-Словаччині.

Нові мешканці Баварії прийшли з індустріалізованих країн і принесли з собою, хоч не капітал, то "творчі голови" (вираз президента Чехо-Словаччини Бенеша в 1945 р.). Так виганці з Чехії створили в Баварії скляну промисловість за традиції Яблонської мануфактури в своїй батьківщині "Богемії" (у нас відома назва — "Бемське скло"). З малого починку виростає в Баварії світова фірма Грундіг, в Ерлангені, тихому провінційному місті, осіла фірма електричних механізмів Сіменса і т. д.

Політично Баварія не може додержатися кроку з господарським розвитком. Нові переселенці зі сходу ще "не вросли" в баварську землю, і думки й надії лінуть в країні, де жили вони або їхні предки. Перед у баварській політиці ведуть баварці, "з діда — прадіда".

Баварія має дві партії, які зазначають окреме положення цієї країни в Німецькій...

Давай молоко і м'ясо

"Радянська Україна" з 4-го червня безтрасового голодства України за те, що вони погані виконують вимогу партії — дати державі більше молока, м'яса та інших продуктів тваринництва.

У Криму в середньому за добу надають близько 10 кілограмів молока від корови, на Запоріжжі та Херсонщині — 9 кілограмів, на Львівщині — 8 кілограмів...

А от у колосистій "Восток" Покітнінського району, Сумської області, добрий надій молока становить лише 4 кілограми на корову.

Часопис пише, що дійне

СЮБІ ПАРФИЯНОВИЧ НОМУ БСІЛИТЬ ГОЛОВА ЗА ЧУЖИХ ДІТЕЙ

(З цієї: Голос з провінції)

З нашої дітройської провінції ми вибираємося до динамічного центру української культури: Торонто. На з'їзд працівників дитячої літератури. На ювілей "Дзвінка", що був епохальним подією на наших землях та історичним виданням, на якому зростає покоління. Нам здається, що мусимо там бути, що мусимо причинитися й ми до голосів громадянства. Там ми зустрінемося з масою української молоді, вихованої в національному дусі. Зустріч буде величчя й незабуття і для письменників, і для дітей. У Торонті шістьдесят тисяч українців, а самих рідношлюбних дітей щось зо три тисячі. Виправді з досвіду знаємо, що ця математика більше теоретична і що на практиці наша громада малі, таке, ну й відпадають якісь самочинно, і залишаються десятками чи навіть одиницями. Але тепер — Торонто! Чому ж нам завжди здається, що там інакше, як тут...

То це ми. А що ж вони, оті члени Об'єднання Працівників Дитячої Літератури — ОПДЛ? Ініціатори й господарі з'їзду. От хоч би один з чільних панів, з яким я перепишувався під час підготовки. Піддавала йому думку, що треба зробити і як влаштувати. Мої статті з цього ж циклу викликали і перед його уяву чарівний образ молодого збору, в якому переважав молодь. Я знову наставляла на панелі, що його відбуватиме молодь. Вона дискусійно над нашою книжкою, вона скаже, чого хоче, а чого не хоче і чому. Ми, старі, навчимося від молодих, що і як писати.

Такі і ще більш, ще різноманітніші проєкти напевно розглядали панове з Торонто. Отже, в першу чергу повідомлення. Інформовано не лише пресу, про що йдеться, і в статтях розгорнено думки про дитячу літературу. До організації й установ за кілька місяців наперед зверталися господарі з'їзду з проханням не влаштовувати в ті два дні ніяких молодечих імпрез. Перед самим з'їздом поновлено інформаційну кампанію. Підготовлено програму з двома авторськими вечорами, один в суботу, на якому мали читати конкурсові твори — перед з'їздом ОПДЛ проголосило конкурс на оповідання для дітей — і в неділю: зустріч з молоддю, чи пак дитяча читальня для них.

Здавалось, отже, що зроблено все потрібне для того, щоб з'їзд відбувся якнайкраще. У пам'ятну неділю 29 травня надворі сяяло сонце і цілий коваліт та буюк, хоч повівав холодний вітер. Можливо, якійсь думкою? Але навіщо? Там, на залі, буде багато людей і буде гаряче. Але чого це так тихо в інституті св. Володимира? Неважко ж зменшити і наш з'їзд? Кілька письменників, і то в більшості місцеві. Управу ОПДЛ, ще одна — дві особи — і це все!

Прийшлося починати без отієї вимірної широкої публіки. І відбувати з'їзд для нас самих. Щоправда, ОПДЛ налічало проєс із 40 членів, але не всі з'явилися. На пальцях можна почитати. Але де ж наші провідні люди, де школярі, вчителі, де молоді тої вариства? Неважко справді дитячою літературою зацікавлені тільки ті, що її творять?

Трагічна правда ставала перед нами в усій своїй похмурій величчю. На авторському вечорі було більше публіки, але далі не стільки, як повинно бути. Та й зустріч з молоддю була знову така зустріч з старшими, бо молоді, чи пак діти привели може зо два десяткі батьків, самі письменники, що відома виховують їх інакше, як ті, яких не було на залі.

Що ж сталося, чи то дітство? — З'являлось питання. Воно насувалося настільки впродовж усіх, скромних зрештою, частин з'їзду. На нього я шукала відповіді, і те, що знайшла, пояснило мені справу.

Коліс, видаючи "Букварі", казав Шевченко: "Зробімо мале діло, а велике саме зробиться". Во він розумів, що треба будувати націю від основ, від її дітей. Чи розуміємо ми це?

Сімдесят років тому розумів, що справу, як не можна краще, Франко. Такий глибокий, просто геніальний у нього, філософ, і творця, стала такою головою за дітей. І так постав "Дзвінок". На ньому виховалися покоління. Він залишився для них світлим спогадом, променем, що провадив їх по дальших, покручених стежках життя. "Дзвінок" згромадив усіх тогочасних письменників, для яких хоч вони були такою мірою, як Леся Українка, не був надто малий. То не була мала література, якої ніби цураються ті, що в погоні за славою спинаються на котурни модерних і незрозумілих фраз. Вони знали, що це Шевченківське мале діло, яке є основою для великого.

Так, "Дзвінок" був світлою полвою і виховником покоління. Аж поки війни не розгромили його, як і все наше життя. Разом з тим лг і "Тараньків Світ", і все, що будувало душі дітей. То були книжки, які появлялися рівногородно: "Ліс Микити", "Абу Казимові калці", "Малі герої", "Збічник Гомфрі", "Легенди про Христа", "Коліс, що звірі говорили", народні казки, безсмертні байки Гоголя і це багато чудових творів для дітей та молоді.

Яка доля давніших творів і які вигляди нових бути виданими і опинитися на руках у читачів, що повинні починати життя з українською книжкою?

Розгляньмо передусім, яка доля давніших видань. Вони ж бо готові, їх не треба видавати, вкладати в них гроші. Ось, наприклад, упродовж 15 років розійшовся не цілий наклад байок Глібова. Розкішно ілюстровані, прекрасні байки. А за той час казки авторів братів Гріммів чи Ан-

КНИГА ЮРІЯ ШЕРЕХА — "НЕ ДЛЯ ДІТЕЙ"

Юрій Шерех. "Не для дітей". Літературно-критичні статті і есеї. Вступна стаття Юрія Шевельова. Видавництво Пролог 1964. Стр. 414.

Книга Юрія Шереха, без сумніву, цінний вклад в історію української літератури з двох причин: це є першою й зараз надто актуальною сінтетичною оцінкою обох ренесансів української літератури 20-го століття, — великого відродження 20-их років і малого, еміграційного 40-их років; а рівночасно це також спроба навести літературно-історичний процес, паралельно до процесу національного розвитку України в їх історичному аспекті.

Книга складається з двадцяти статей та есеїв і вступу, названого також некрологом, метою якого є "говорити правду і тільки правду" (ст. 10); автор, Юрій Шевельов, уважає цей некролог матеріалом для біографії.

Есеї і статті творять ланцюгову цілість і дають змогу читачеві слідкувати за викладом автора, спостерігати і сприймати його оригінальність, — а часто діаметрально протилежну до того, що було написано на дану тему раніше, — інтерпретації літературних стилів нашого віку та індивідуальних творів письменників. Вступом до цього викладу є перша стаття про культурні зв'язки України і Росії — "Москва, Маросейка".

Есеї — "Хвилюючий безполітний", "Легенди про український неокласицизм", "Стилі сучасної української літератури на еміграції" і "Українська еміграційна література в Європі 1945-1949" — є головними колонами мосту, по якому автор вміло проводить читача, простеливши поміст критичними і рецензійними статтями про твори талановитих поетів і письменників.

Шерехові статті, за словами Шевельова, "де людський документ", однак, беручи ширше, це документ шукання і змагання крапчик одиниць української еміграції за її духом, обличчя, за гідну репрезентацію України. В культурі і літературі у вільному світі. І саме таким документом розбіглися в мільйонах підприємців, "Легенди про Христа" К. Малицької за тих самих п'ятнадцять років розійшлися "аж" у тисячу примірників. Друга тисяча спочиває в пивниці. З нових ших видань тяжко навести приклади. Назвагал книгарні, наші продавці все, що завагодно, тільки не книжку — вона залягас на полиці або й під нею.

Хто і що дає нашій великій еміграційній громаді книжку як загальне щось для дітей? "Веселка"? З своїми трьома тисячами передплатників? А де ж решта? Нас же тут, кажуть, понад два мільйони! ОПДЛ — жменька людей, що перебрали на себе непосильний тягар дбати про книжку дітям. Поза кількома молодими письменниками ж старші панове: Гогольський, Завадович, Баратура...

Вони працюють у "Веселці", а крім того розбігаються за такі справи: створення видавничого фонду, конкурс на твори дитячої літератури, підготовка творів до випуску. (Далі буде)

налої, побачив, що свічок мусіло бути щонайменше вісім. Патяна, сім чи вісім, мучило його цілий тиждень, і остаточно Іван прийшов до твердого висновку, що вкрай тільки сім свічок. Вартість їх вирішив сплатити сумами, даючи на таку кожної невідповідну жертву. І в першу неділю так і зробив. Але після цього стало йому дуже шкода грошей, і думати відпади. Заразом Іван перестав ходити до церкви.

Протокол про Івана Третього Іван Третій не мав нічого спільного з релігійними справами, хоч походив, як жару, вали дитячий табір, з давнього жрецького роду, бо був дуже пахляватий і захлавлений. Належа до таборних командантів: був референтом одягового магазину. А став славним через дві оказії. Перша була така:

Одного дня табір потрапив на велику сенсацию: одна жінка одержала з Америки пакунок, де були такі дари: фунтова бляшанка товченого сала, фунтова бляшанка олії, фунт зеленої кави в зерні і два фунти білої пшеничної муки, а поверх цього добра один американський долар! Цей книжний дар прислав їй добра знайома, що виїхала до Америки ще перед війною. Про це треба було мовчати, щоб білі люди не дратувалися. Але жінка не стрималася і десь лянула! І відразу весь табір загворив, і всі душі поїхали велика задрігати. Особливо душу Івана Третього. І взяла найбільші заводи.

— Яка неправда на світі! — скаржиться Іван людям: — Тут чоловік працює день і ніч, не вилазючи з магазину. Працює на людей, і ніхто ані звинувачення не робить, а якійсь нетрудовий бабі прислали нараз таке добро. Нізащо, ніпочому. Де правда? І як та баба може людям в очі дивитися?!

С. РИДІК НА УХОДАХ (Образки)

І на цьому все скінчилося б, якби не один табірник. Якось так Бог дав, що він чомусь оглянувся назад — якраз тоді, коли Іван халпнув свічки, і побачив це свято-крадство. Цей грішний акт оголомив його. До кінця служби не дав йому молитися і вважати на святі слова й святослів'я. А коли прийшов додому, жінка відразу зауважила смуток на його обличчі. — Що з тобою? — Та нічого. — А чого так оплошів? Кажі, що сталося! Чоловік знав, що жінка не відпочине, поки не дізнається про правду, і признався. Оповідь про все, що бачив, і спитався, чи має про це оповістити табірні, чи стриматися. Жінка була дуже вразлива і кинулася, мов оварена, по-

церковний староста пішов до священика порадитися, що має в цій справі зробити, старенький пан-отець сказав йому:

— Ще вчора приходили до мене люди і оповіли про все. Усіх вразило це нещастя. І я цілу ніч думав, що маю робити. Думав різно і надумався, що найкраще залишити все на Божу волю. Бог знає, що робити, і зробить згідно з вічними законами свого премудрого Промислу. Святотатства трапляються раз-у-раз, і Господь Бог має велику практику в залагоджуванні їх. Тож знає, що робити. З історії відома, що предки наших москалів викрали в нас чудотворний образ Вишгородської Матері Божої, і потім цей образ став у них найбільшою святынею і поміг їм завоювати Казань, і ціле казанське царство. Отож бачимо, що Господь не покарав москалів за святотатство, а ще поміг їм. Віра їхня спасла їх. Те саме сталося з чудотворним образом Бельзької Матері Божої, якого викрали поляки і приносили в Ченстохові. Через

цілі віки Матка Боска Ченстоховська була і є для поляків найбільшою святынею і обдаровує їх Божою ласкою. Віра їх спасла їх. Тож можливо, що й віра оцього нашого злодія спасе його.

А за кілька днів було свято Успіння Пресвятої Богородиці, і на проповіді пан-отець сказав між іншим так:

— Будуть милосердні до своїх ближніх і не судити їх. За своє довге життя я бачив, як багато людей грішать, і не раз приходив до думки, що якби на небі був за судило Господь Бог, а якийсь законник, призначений міністерством юстиції, то давно вже не було б ані одної душі на світі: всі були б засуджені і покарані на смерть. А Господь Бог — милосердний. І ціле небо — само милосердя. А Мати Божу, що її святе Успіння сьогодні святкуємо, наймиліше, сердійна за всіх святих. Тож молитесь до Неї. Вона дуже добра. Повірте мені. Амінь!

Люди з побожністю слухали це слово і брали його до серця, але поступовіше елементи добродушно усміхалися.

— Наш старенький батюшка, — казали одні, — вийшовши з церкви, — думає, що категоріями з добря царя Гороха і забуває, що з того часу відбулася велика еволюція і на землі, і на небі. Замість волів, — літаки, замість лука, — атомової бомби.

— А колись чоловік, — додавали другі, — парів свою жінку, аж дрантя з неї легіло, аж солоні в саду туючили на гвалт, на сполохи, аж зозулі в гаю з переляку кували:

Соловей в саду Тьох-тьох, тьох-тьох! Котяться слози, Як той горох.

Зозуля в лісі Куку, куку! За що ти терп'я Таку муку?

Наші діди не дуже хапалися боронити рідну землю від чужої окупації, але рідних жінок били героїчно. І за це не треба було сповідатися й відбивати покаяння. А тепер і на небі, замість колишнього моголаскового милосердя, настала зовсім інша юриспруденція. З волі Божеї сталося так, що жінку тепер

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНІХ 17-го ДО 21-го ТРАВНЯ 1965 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ“, КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(8)

Х. ДОПОВІДІ ЧЛЕНІВ ЕКЗЕКУТИВИ ПРО МАЙБУТНЮ ПРАЦЮ З ДИСКУСІЄЮ ТА ДОПОВІДЬМИ ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ

ДОПОВІДЬ ДИРЕКТОРА КАНАДІЙСЬКОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ БОГДАНА ЗОРИЧА

(Закінчення з попереднього числа)

Актуальні справи

1. Канадська Канцелярія повинна заздалегідь бути повідомлена про те, на яку висоту моргеджів може рефлексувати членство в Канаді в даному році. Справа моргеджів мусить бути координувана.
2. Якщо моргеджі на церкві мають позбавляти союзове членство привілею одержати моргедж на житлові ділянки, то не можна коштам членських прохань інвестувати союзові гроші в будову церков.
3. Я дуже прошу про затвердження для Канади членських прохань на \$75,000, що вже давно вплинули до канадської канцелярії:

ПЛАН ПРАЦІ ДИРЕКТОРА КАНАДІЙСЬКОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ ВІД 1-го ЧЕРВНЯ ДО КІНЦЯ ГРУДНЯ 1965-го РОКУ

Накреслюючи 7-місячний план праці поза Канадською Канцелярією, треба виходити з реального стану союзового життя в Канаді, з організаційного застою та з усіх браків, що витворилися впродовж останнього часу.

Щоб навести цей стан, треба директорів Канадської Канцелярії виходити в терен, особливо в загрожені міста, що вимагають негайної санції: Конкретно:

1. Цілий червень треба присвятити для Монреальської округи, самого міста Торонто з його одинадцятьма відділами і околиці Гавелфу. Монреальська округа під оглядом організаційної праці є відставкою в пропорції до тих можливостей, які має це місто з околицею. Відбутий діловий наради з усіма членами і секретарями монреальської округи є дуже на часі.

Торонто із своєю специфікою, з традиційним наставленням повільної організаційної праці відділових секретарів вимагає те більш ділово зайнятися в канадській канцелярії змінюючи дотеперішні методи праці, і в тому напрямі треба теж присвятити тиждень чи два часу.

Гавелф з околицею має доволі поважну кількість українського елементу, який обслуговувати буде молода надійна особа, що має всі прикмети доброї організаторки. Підготування цієї особи теж виходить до планів реальної праці директора Канадської Канцелярії у місті червні.

2. Вакаційний період і впровадження в організаційну працю обласного організатора.

3. Поїздки директора Канадської Канцелярії по цілій Канаді від вересня до кінця листопада.

4. Роблення підсумків праці.

Предполагая, що „Побажання Союзової Канади“ разом із 7-місячним планом праці директора Канадської Канцелярії вимагають добайливого розгляду, докладної їх аналізи, а вкінці апробати і жадання виконаності. В цій ситуації, це по мому найкраща розв'язка союзового питання в Канаді. Заняттями на організаційну працю одного постійного обласного організатора та кількох організаторів місцевих чи районних мій пропозиції можуть тільки доповнити по лній скоршої реалізації висушених мною найближчих завдань, але ніколи не можуть мати впливу за зміну самої концепції, самого плану.

Після цього о год. 12:45 перерва на наради до ранку наступного дня. Перед закриттям наради заст. головного секретаря інж. Степан Куропась запросив привітних на прощальний, традиційний бенкет, який відбувся ввечері цього дня.

ТРАДИЦІЙНИЙ ПРОЩАЛЬНИЙ БЕНКЕТ

Бенкет відбувся ввечері в Ілліной „Союзівці“. Майстром церемонії був інж. Степан Куропась, а музичним керівником Богдан Зорич. На бенкеті виступали з мистецькими творами: Марія Лисогір, Олександр Куропась зі сольними співами при фортепіанному супроводі Зірки Зорич, та хор радних УНСОУ під орудою Богдана Зорича.

У бенкеті крім усіх учасників річних нарад взяли участь також дружини деяких гол. урядовців та члени Стипендіальної Комісії, яка в тому часі відбувала на Союзівці своє річне засідання з її головою проф. Романом Смаль-Стоцьким на чолі.

П'ятий день нарад

П'ЯТНИЦЯ, 21-го ТРАВНЯ 1965 р.

В п'ятницю, 21-го травня, п'ятого дня нарад, о год. 9:30 рано головний секретар Йосип Лисогір відкрив восьму сесію річних нарад Головного Уряду.

Першою точкою програми мало бути затвердження пропозитого головному касиру бюджету. Однак, після короткої вимини думок в цій справі та після заваги головного секретаря Ярослава Падюха, що його пропозиції відносно майбутньої праці УНСОУ вимагають нових відкриттів, головний контролер Петро Пуцило запропонував поставити перед затвердженням бюджету точку: Внести і ухвалити. Пропозицію прийнято, після чого гол. секретар попросив до слова головного секретаря Ярослава Падюха, який зreferував пропозиції відносно праці в організаційно-секретарській діяльності.

ХІ. ВНЕСКИ І УХВАЛИ

Гол. секретар Я. Падюх запропонував схвалити наступні рекомендації:

- 1) Затруднити в Головній Канцелярії у секретарському відділі, окремого службовика для організаційних і інформаційних та вишкільних справ.
- 2) Підшукати і прийняти на працю двох дальших обласних організаторів, одного для Канади і одного для ЗДА, зокрема для міста і стейту Нью Йорку.
- 3) Підшукати організаторську винагороду за грамоти акцидентного забезпечення.
- 4) Підшукати організаторську винагороду за грамоти на всі інші класи, за виконання часового забезпечення.
- 5) Надрукувати нове видання книжки „УНСОУ з світлими числами“, в англійській мові.
- 6) Прийняти на працю по більших українських осередках „парт тайм“ організаторів за відповідною винагородою.
- 7) Продовжувати більш інтензивно вишкіл організаторів і секретарів на центральних і окружних курсах, по зможі оплачувати курсантами кошти добути.
- 8) Відзначити пам'ятковими нагородами довголітніх членів УНСОУ, які є членами 50 і більше років (їх нараховує УНСОУ 620).

- 9) Посилити передконвенційну кампанію, закликаючи, щоб члени вибирали делегатами на Конвенцію у першу чергу активних у кампанії діячів.

- 10) Влаштувати ширші імпрези для вручення заслуженим союзовим ювілейним відзнак, при співучасті ширших громадських кругів.

- 11) Посилити участь Головного Уряду в членській кампанії та видати заклик від Головного Уряду, щоб за його прикладом пішли всі відділові урядовці (не лише секретарі і передсідники), приєднуючи принаймні по 5 нових членів у році.

- 12) Продовжувати акцію членства у Президентському Клубі, до якого зачисляється передсідників відділів, які приєднують по 7 і більше нових членів.

- 13) Звернутися із закликом до а) Відділів, щоб придбали принаймні по 10 нових членів, б) до округ, щоб придбали в цій році нових членів у числі рівному бодай сім і пів відсотка свого членства, в) до постійних організаторів, щоб придбали бодай по 60 членів у році, тобто по 5 членів місячно, г) та до обласних організаторів, щоб самі придбали принаймні по 100 членів, крім своєї іншої багатосторонньої організаторської праці в терені.

- 14) Надрукувати нове видання „Фактів про УНСОУ“.
- 15) Видати окремі брошури з інформацією про всі роди забезпечення, які видає УНСОУ, а згодом усі разом про „Наш гвар“.

- 16) Повести посилену акцію поширення акцидентного забезпечення.

- 17) Видати стінний календар УНСОУ на 1966 рік.

- 18) Видати податковий підручник накладом УНСОУ.

- 19) Опрацювати план можливого задержування дивіденди на рахунок збільшення суми забезпечення членів.

- 20) Збільшити опіку над Відділами за посередництвом обласних організаторів і посилити акцію творення нових відділів УНСОУ по українських осередках, де їх немає.

- 21) Скріпити організаційну працю УНСОУ на терені Канади за посередництвом, а то й ініціативою Канадської Канцелярії:

- а) Виданням канадської „Трибуни УНСОУ“.

- б) Затрудненням обласного і окружних організаторів у Канаді.

- в) Поїздкою Директора Канадської Канцелярії на Захід Канади для активізації Відділів і округ.

- г) Удільованням моргеджів для членів УНСОУ та їх громад.

- г) Радісними програмами.

- 22) Підбати про те, щоб у далеких українських осередках у телефонічних книжках були подані числа телефонів місцевих Відділів або Окружних Комітетів під назвою УНСОУ.

На внесок д-ра Володимира Галана Головний Уряд прийняв однодушно всі ці пропозиції головного секретаря, як рекомендації, які повинні впроваджувати в життя Екзекутивна в міру фінансових і других можливостей.

На запитання Б. Зорича, чи прийняті ці рекомендації означає теж одобрення його пропозиції відносно праці Канадської Канцелярії головний секретар вніс, що він включив у 21-у точку своїх рекомендацій канадській справі і цим самим прийняття його рекомендацій слід уважати рівночасно апробатую планів Канадської Канцелярії. Всі привітні висловилися одностайно за одобрення плану Богдана Зорича.

В імені Контрольної Комісії відчитав її голова д-р Володимир Галан цілий ряд пропозитованих резолюцій такого змісту:

РЕЗОЛЮЦІЇ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УНС

1. Головне приміщення (офіс) УНС. Головний Уряд УНС доручає Вулицькій Комісії подати протягом 5-ти місяців конкретний план придбання нового офісового приміщення УНС та подати цей план до відома усім головним урядовцям. В міжчасі Головний Уряд доручає передсіднику УНС поробити негайно всі потрібні поправки в теперішньому приміщенні, як це було порушено у звіті Головної Контрольної Комісії.

2. Головний Уряд доручає Екзекутиві приступити негайно до організації архіву, бібліотеки та музею УНС та повідомити про це усі відділи, щоб вони збирали та зберігали усі союзові пам'ятки, чи пам'ятки зв'язані з життям американських та канадських українців.

3. Головний Уряд УНС схвалює усі пропозиції планів Головної Контрольної Комісії відносно реформи діловодства УНС, Союзівки та „Свободи“ та доручає Головній Контрольній Комісії спільно з Екзекутивою УНС цю реформу вводити в життя.

4. Головний Уряд доручає Екзекутиві повідомити працівників УНС про всі їх робочі права і обов'язки та оплачувати 50% за їх Блю Крос і Блю Шілд. Ця постанова має бути вирішена протягом найближчих чотирьох місяців.

5. Союзівка. Головний Уряд вважає, що Союзівка, на яку досі інвестовано поважну суму грошей, має залишитися інституцією членів і для членів УНС, і тому дальша розбудова може діятися тільки за прихвиль Союзівки. Видатки на всі конечні потреби мусять бути схвалені Головним Урядом на річних зборах або в разі наглої потреби кореспонденційно дорогою.

6. Культурна Комісія. Головний Уряд доповняє Культурну Комісію, яка зараз складається з передсідника О. Лисогіра, місто-предс. пані М. Герман, секретаря д-ра Я. Падюха, контр. д-р В. Галана, та ред. А. Драганя, слідуючими особами: д-р Л. Луці, ред. І. Кедри-Рудницький, ред. Б. Кравців, ред. В. Давиденко, ред. З. Снялик, проф. М. Куропась. Вищезазначені члени мають оформити Культурну Комісію та визначити слідуючих референтів:

- а) Видавництва (Енциклопедія)

- б) Архівного

- в) Виховання (таборя і курен)

- г) Молоді

7. У.С.С.З нагоди 50-ліття виступу Першої Сотні УСС на поле бою у першій світовій війні, Головний Уряд УНС витисє усіх живучих УСС та висловлює свою велику радість, що саме в 50-ліття започаткування збройної боротьби за самостійну Українську Державу, — прийшло до об'єднання усіх ветеранських організацій ЗДА та Канади.

Головний Уряд цю дорогою запропонує ці злучені ветеранські організації відбутти свій черговий з'їзд на Союзівці та гідно відсвяткувати акт злуки українських військових ветеранів.

Головний контролер Петро Пуцило доповнив цей проєкт резолюцій ще одним проєктом, а саме пропозицією створити Виховно-Дослідний Комітет для справ Молоді з оєсідом у Пінкаго, якого головою має стати головний радий М. Куропась. Завданням цього Комітету було б простудіювати справи союзової молоді і виготовити відповідну програму праці. Таку програму має би предложити Комітет черговій, 26-й Конвенції УНСОУ до схвалення. Текст пропозиції головного контролера Петра Пуцила є такий:

Найважливішою проблемою УНС це молодь. Дещо вже зроблено УНСОУ до розв'язки цієї проблеми, але багато залишається до виконання. Зараз іде широка дискусія — і багато розбіжностей в поглядах на розв'язку нашої молоді. І брах задікавель амер.-українськими справами. Щоб допомогти в розв'язці цього питання Головна Контрольна Комісія ставить внісєня:

- 1) Встановити при Культурній Комісії Виховно Дослідну Референтуру, очолювану дир. М. Куропасем.

- 2) Оєсід цієї референтури — місто Пінкаго.

- 3) Референт має право запросити до праці відповідних людей.

- 4) Виховна референтура має виготовити свій звіт для Культурної Комісії та Конвенції УНС в 1966 р.

Культурна Комісія має право кооптувати потрібних до праці дальших членів. Позамісцевим членам Комісії будуть повернені лише кошти дороги на засідання.

Над пропозицією резолюцій Головної Контрольної Комісії вніззалася ширша дискусія, в якій взяли участь: Іван Іванчук, Роман Слободян, Йосип Лисогір, Іван Оєдєжний, М. Куропась, Ярослав Гук, Осипа Оліверів, Дмитро Шмагала, Андрій Джула, Ярослав Падюх, Петро Пуцило і д-р Володимир Галан. В дискусії порушено такі справи: проєкт оплачування УНСОУ за службовиків 50 відсотків забезпечення за забезпечення „Блю Крос і „Блю Шілд“; склад культурної комісії та її референтури; представництво службовиків Гол. Канцелярії перед Екзекутивою УНСОУ.

В кінці дискусії, на внісєння д-ра Володимира Галана, підтримане Петром Пуцилом, однодушно прийнято пропозиції Контрольної Комісії доповнені П. Пуцилом, як резолюції.

В доважку до прийнятих резолюцій Головна Контрольна Комісія рекомендувала членам Екзекутиви, щобі поїздки головних урядовців були:

- а) регульовані і ухвалені згідно з вимогами стейтової контролі,

- б) щобі такі ухвали були втягнені до протоколів засідань Екзекутиви,

- в) щобі були складені на письмі короткі звіти з поїздок.

Окремо запропоновано Екзекутиві скликати в скорому часі збори Культурної Комісії, щоб її оформити, розділити між її членами працю та кооптувати до неї потрібних членів.

РЕЗОЛЮЦІЇ В СПРАВІ ВИДАНЬ

З черги головний редактор „Свободи“, Антін Драган, відчитав проєкт рекомендацій в справі публікації УНСОУ „Свободи“ і „Українського Тижневика“:

1. З уваги на значне збільшення коштів видавання „Свободи“ та необхідність забезпечити нашому пресовому органу фінансову базу для дальшого розвитку Головний Уряд рекомендує 26-й Конвенції УНСОУ —

- а) Збільшити ціну передлати за „Свободу“.

- б) Зобов'язати всіх дорослих членів, які звільнені від обов'язку передплатування щоденника, щоб вони передплатували англомовний „Український Тижневик“.

2. З уваги на те, що УНСОУ і „Свобода“ були ініціаторами акції в справі здійсненні виховної пам'ятки Т. Шевченка у Вашингтоні, як і з уваги на те, що ця ініціатива, як і дальша участь УНСОУ і „Свободи“ у цій, здійсненні всією українською громадою в ЗДА акції повинні бути з'ясовані для історії, Головний Уряд УНСОУ рекомендує Екзекутиві перевірити можливість публікації окремої книжки п. н. „Пам'ятки Т. Шевченка у Вашингтоні у документах УНСОУ та повідомленнях „Свободи“.

3. З уваги на необхідність забезпечення відповідною авторською лектурою тих дітей наших членів, які не володіють українською мовою, Головний Уряд УНСОУ рекомендує Екзекутиві розглянути можливість періодичної публікації англомовних оглядів („Дайджест“) „Веселки“.

Ці пропозиції доповнила своїми побажаннями Комісія для справ „Українського Тижневика“, в імені якої Гелен Олек прочитала їх текст:

In view of the fact that today The Ukrainian Weekly is:

- (1) One of the most important vehicles of contact with those UNA members who read little or no Ukrainian;

- (2) The most important organ for our youth between the ages of 12-21;

- (3) Our official organ for the English speaking American world and the basis of much of our image.

We, the members of "The Ukrainian Weekly Committee" recommend that

- (1) The 1966 UNA Convention considers a motion to make it mandatory for all American-born adult UNA members to subscribe to either the Svoboda or The Weekly;

- (2) Mr. Zenon Snylyk remain as Editor of The Ukrainian Weekly and be assigned no other duties not connected with this post;

- (3) The Editor of The Weekly consider the feasibility of a monthly woman's page;

- (4) The name of the Editor be carried in every issue of The Weekly;

- (5) The Editor of The Weekly prepare a summary report of long range plans, suggested activities, etc., by November 1, 1965;

- (6) This Committee continue to study the development of The Ukrainian Weekly and present a full report of its findings to the 1966 convention.

Над пропозиціями вніззалася дискусія, в якій взяли участь: Йосип Лисогір, д-р Володимир Галан, Ярослав Гук, Іван Іванчук, Ярослав Падюх, інж. Степан Куропась, Петро Пуцило, Олена Штогрин, М. Куропась і Василь Гуссар. Зокрема були в дискусії справи: впровадження обов'язку передлати „Українського Тижневика“ для членів, які звільнені від передлати щоденника; підписки передлати щоденника і тижневика; зміна формату „Українського Тижневика“; зміна назви „Українського Тижневика“; впровадження жіночої сторінки; посилення спортивного акції.

На внесок Ярослава Гука, підтриманий Василем Гуссаром одностайно прийнято запропоновані ред. Антоном Драганом рекомендації із доповненнями Комісії для справ „Українського Тижневика“.

УДІЛЕННЯ СТИПЕНДІЇ

Після цього головний передсідник запросив на залю наради голову Стипендіальної Комісії УНСОУ, проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького, представника Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗДА. Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький звернувся до учасників наради із короткою промовою, в якій висловив признання Головному Уряду УНСОУ за працю над українською спільнотою та за зрозуміння до справ не-приминаючого значення, зокрема до потреби для нашого народу якнайбільшого числа фахівців з високими студіями, а головню викладачів на високих школах у західному світі.

Голова Стипендіальної Комісії подав короткий звіт з наради Стипендіальної Комісії, в яких взяли участь: проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, (НТШ), проф. д-р Олександр Архивович (УВАН), Богдан Футей (СУСТА), д-р Ярослав Падюх, Анна Герман, Роман Слободян, Антін Драган, д-р Володимир Галан, Богдан Зорич і М. Куропась, та відчитав

таб. привітні студентів, яким Комісія прислала стипендії. Ними були: Василь Стефанюк — \$1,000, Микола Дуляна — \$600, та Любомир Козак — \$400.

Крім цього Стипендіальна Комісія звернулася з проханням до Головного Уряду признати вишколову у цьому році ще три менші стипендії по \$200 кожна, які вона пропонує уділити наступним студентам: Іванові Мигулені, Адріанові Кармазінові і Надії Комарницькій.

По короткій дискусії в справі трьох додаткових стипендій вирішено признати з Народного фонду ці три стипендії по \$200 для пропозитованих стипендіатів.

СКЛАДЕННЯ РОЗПОДІЛУ НАРОДНОГО ФОНДУ

3 діяльності Денверської Групи УВАН

22 травня відбулося під головуванням м-ра Л. Колтунока, чергове засідання Денверської групи УВАН у ЗДА. Воно було останнім в 1964-65 році. Довідавшись про смерть 16 квітня 1965 в Каліфорнії проф. д-ра В'ячеслава Фабіановича Савицького, дійсного члена УВАН, збори вшанували його пам'ять встановленням і однохвилинною мовчанкою.

Після того проф. д-р Богдан Виняр доповідав на тему — „Колоніальний визиск України в світі останніх економічних публікацій“. При аналізі господарських явищ слід брати під увагу, сказав на вступі доповідач, чинники, що вирішально впливають на господарські процеси в кожній країні. Масо тут на увазі економічну систему та господарські ресурси.

Темою доповіді було явище колоніалізму, що його знаходимо в історичному та сучасному розвитку українського народного господарства.

Д-р В. Виняр обговорив найбільш поширені методи обчислення господарської експлуатації України, зупинившись зокрема на методі торговельного балансу, методі розрахункового або платіжного балансу та розглянувши детально питання обчислення національного доходу.

Свої висновки базував доповідач на найновіших матеріалах совєтської преси і на відомій монографії — „Національний дохід Української РСР“ (Київ 1963), яка від 1920-их рр. є першою спробою українських підсовєтських економістів проаналізувати це важливе для економіки України питання. Самостійні обрахунки доповідача виказують, що шляхом перерозподілу національного доходу України витрачає коло 30% свого національного прибутку на користь інших районів і союзних республік СРСР.

Фахово-цінна доповідь, реферуючи істотні справи України в СРСР, викликала зацікавлення й жваві обговорення. Майже половина присутніх, при наявності 18 осіб, взяла в тому участь.

Н. Н.

Д. В. Демянчук — інженером-металургом

Українське громадянство Канади, зокрема Монреаль, збагатився ще одним професіоналом — в особі пана Діонізія В. Демянчука.

Діонізію прийшов на світ в родині Дарії і Василя Демянчуків 13-го жовтня 1943 року в місті Надвірня. Станіславської Области в Західній Україні. Восина хуртовина заставила родину покинути батьківщину і вимандрувати в далекі неznані сторони. По довшому скитанні по різних таборах Німеччини, в 1948 році прибув п'ятилітній „Діонізіо“ з родичами до Монреаля в Канаді. Народну школу скінчив з відзначенням, закінчуючи середню освіту одержав нагороду і відзначення з ділянці хемії. В 1960-му році вступив на МекГілл університет, де безперервно переходив з року на рік, здобувачи знання в ділянці металургії. В 1964 році був нагороджений „The Stuart Albert Wisdom Memorial Scholarship“ та одноразовою грошовою нагородою.

28-го травня 1965 р. Діонізію одержав диплом інженера металурга.

В літньому сезоні інж. Демянчук працює в Consolidated Mining and Smelting Company of Canada, Trail B.C. в департаменті розвитку.

Прийшли

Діонізію В. Демянчук

Від танцювальної групи до молодечої організації

В Сан Франціско створено Відділ Молоді Української Національності.

Екзекутива Відділу УККА в Сан Франціско, прийнявши запрошення від Міжнародного Інституту братів участь у фестивалі націй у 1963 р., попросила пані Олю Вермонт та пана Івана Поліщука підібрати відповідних танцюристів та перевести з ними підготовку українських танців для виступу на фестивалі. Пані О. Вермонт і пан І. Поліщук не діло виконали блискуче. Виступ укр. танцюристів був одним з кращих на цьому фестивалі.

Підбадьорени першим успіхом наші танцюристи продовжували підготовку до дальших виступів. Так постанала на нашому терені група танцюристів, яка досі мала чимало виступів перед українською та американською публікою. Окремі уваги заслуговує виступ цієї групи на концерті в честь Шевченка в Голден Гейт Парку в Сан Франціско 20-го вересня м. р. на якому було три тисячі осіб. На концерті наші танцюристи у чудових укр. нац. одягах і під звук міської духової оркестри гарно виконали українські танці та викликали в американців захоплення і пошану до української культури та українського народу.

Треба згадати, що з нагоди виступу на концерті в честь Т. Шевченка всі танцюристи придбали за власні гроші нові національні одяги в польтавському стилі. Пересичити коштів одного одягу вносити 100 доларів. А тому всім тим, які, жертвуючи своїм відпочинком після щоденної праці, приїздили на лекції танцю та ще й витрачали свої гроші, належить признання. На окреме признання заслуговують інструктори танцю, пані О. Вермонт і пан І. Поліщук. Слід теж згадати, що пан Микола Кіс, староста групи танцюристів, у великій мірі причинився до успіху танцювальної групи.

Авторів цих рядків, як голів Відділу УККА в Сан Франціско, приємно ствердити, що всі згадані особи, які створили групу танцюристів та в ній працюють, є членами

Од. Лиско

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ГРУП ІНДІЙСЬКИХ ЗВЕЛІЧНИКІВ ГАНДІ ПЕРЕДАВ меморандум індонезійській амбасаді в Нью Делі з запрошенням індонезійського президента Сукарна, щоб він приїхав до Індії і тут на місці познайомився краще з навчаннями Махатми Ганді. Індійці обурені недавнім висловом Сукарна, що теперішні державні мужі Індії „спроверились нації Ганді“. Відносини між Індією і Індонезією, двома найбільшими — після Китаю — азіатськими країнами, погіршилися після того, як Комуністичний Китай напав у 1962 році на Індію, Індія визнала Малайзію і живе з нею в згоді, а Індонезія переорієнтувалася на Пейнінг і повила кампанію проти Малайзії.

У МОСКВІ КЛІБКАСОТ НАУКОВЦІВ ВІДЗНАЧИЛИ в п'ятидесяти минулому році старшого автора принципів модерної теорії про наслідство, Грегора Менделя. Московські промовці одверто признавали, що той вечір у честь Менделя формально закінчив 20-літній період визнавання теорії генетики Трохима Лисенка, що користувався підтримкою Сталіна і Хрущова.

Розбудуймо Літературний Допомоговий Фонд!

Українські письменники на еміграції — це ті з діячів нашої культури, що опинилися у виїзних умовах несприятливих умовинах творчості. Хоч бо й творчі всі інші роди мистецтва так само потребували б і відповідного духового клімату, і підтримки з боку тих, хто керує культурною політикою еміграції, письменникам самою природою своєї творчості належить виключно від українського суспільства. Специфічність і важливість письменницької творчості для нас же й у тому, що матеріал письменницької праці мова — найбільш загрожена тепер: в Україні від наступу русифікації, на еміграції — від впливу чужої мови й чужого оточення. Завдання культивувати цю мову в її докорінній чистоті й красі, творчо збагачуючи її — це сьогоднішнє завдання письменників в еміграції. А що вже й казати про те, що тільки поза Україною може існувати сьогоднішня вірна від ком